

KOLAYCI ÇÖZÜM ARAYIŞLARI

Aydınlık Gazetesi, 22 Ekim 2019

Yıldırım Koç

Sorunlarla karşılaşan insan, bu sorunları aşabilmek için öncelikli olarak en kolay, en risksiz, bedeli en düşük yollara başvurur. Galiba doğal olanı da bu. Hatta bu yöntem birçok durumda işe de yarar. Ancak bazen şartlar değişir ve daha köklü çözümler zorunlu hale gelir.

Ekonomi kaynaklı sorunlar da böyledir. Eğer ekonomik büyüme söz konusuysa, ekonomiyle bağlantılı bazı sorunlar kolaylıkla çözüme kavuşturulabilir. Ancak ekonomik kriz söz konusuysa, daha köklü çözümlere başvurmayanlar, boşa kürek çekerler. Ucuz etin yahnisi olmaz, deyişi böyle dönemlerde geçerlidir.

EMEKLİLİKTE YAŞA TAKILANLAR

Emeklilikte yaşa takılanlar yerel seçimler öncesinde önemli mitingler gerçekleştirdiler. Sosyal medya üzerinden de iyi bir kampanya yürüttüler. Ancak kampanyaları, kendi mağduriyetleri üzerine inşa edildi. Eğer ekonomik kriz yaşanmasaydı, mağduriyetlerinin dile getirilmesi, sorunlarının çözümünü sağlayabilirdi. Ekonomik krizin giderek daha da derinleştiği koşullarda, mağduriyetin dile getirilmesi yetmiyor. Çözüm üreteceksiniz ve bu çözüme insanları ikna edeceksiniz.

Çözüm ne?

Bu soruya yanıt verebilmek için önce "sorun ne?" sorusuna yanıt vermek gerekiyor.

Sorun şu: SGK'nın parası yetmiyor. SGK'nın açıkları giderek büyüyor. SGK'nın açıkları, merkezi yönetim bütçesinden (devlet bütçesinden) karşılanıyor.

SGK AÇIKLARI, BÜTÇE AÇIKLARI

SGK'nın bütçe açığı 2018 yılında 24,8 milyar liraydı; 2019 yılında 47,7 milyar lira olması bekleniyor.

SGK'nın açıkları, devlet bütçesinden karşılanıyor. Esasında bir dönem az sayıdaki ülkede, sosyal güvenlik sisteminin tüm giderleri devlet bütçesinden karşılanırdı; işçilerden ve işverenlerden sosyal güvenlik primi toplanmazdı. Türkiye'de yalnızca açıklar bütçeden finanse ediliyor.

Peki, devlet bütçesinin (merkezi yönetim bütçesinin) durumu ne?

Çok kötü. Yıl başında bütçe açıklarının 80,6 milyar lira olması bekleniyordu. Haziran sonu itibariyle bu rakama iyice yaklaşıldı. Ardından Merkez Bankası'ndan önemli miktarda kaynak aktarıldı. Buna rağmen Eylül sonu itibariyle bütçe açıkları 85,8 milyar lira oldu. Bütçe açıklarının yıl sonu itibariyle 125 milyar lirayı bulacağı tahmin ediliyor. 2020 yılı bütçe taslağında da 138,9 milyar liralık bir bütçe açığı öngörülüyor.

Emeklilikte yaşa takılanlara emeklilik hakkının verilmesinin, SGK bütçe açıklarının iyice artmasına ve bunun da devlet bütçesindeki açığın daha da büyümesine yol açacağı ortada.

NE YAPILABİLİR?

Köklü çözümler olmadan, yalnızca mağduriyet dile getirilerek hak alınmasının koşulları yok. Köklü çözümler zorunlu.

O zaman sorulması gereken ilk soru, SGK'nın açığının nedeni. İlk neden, SGK'nın sağlık harcamalarındaki artış.

SGK verilerine bakalım. SGK'nın sağlık giderleri 2004 yılında yalnızca 13,2 milyar liraydı. Bu miktarın 6,6 milyar liralık bölümü SSK'lılar için harcanmış.

SSK sağlık tesisleri 2005 yılında devlete devredildi ve sağlık hizmetleri hızla özelleştirildi.

SGK'nın sağlık giderleri, 2004 yılında 13,2 milyar liradan, 2019 yılında 103,3 milyar liraya yükseldi (ilk 7 aydaki gerçekleşme 63,3 milyar lira).

Sağlık hizmetlerini devlet sunarsa, insanların hastalanmaması için çalışır. Sağlık hizmetlerini özel sektör sunarsa, insanların hastalanmasından memnun olur.

Sağlık hizmetlerini zelleştirenler, SGK'nın sağlık harcamalarını 13,2 milyar liradan 103,3 milyar liraya yükseltti.

Birçok işçi, sağlık hizmetleri zelleştirildiğinde, memnun olmuştu. Özel sağlık kuruluşlarında insanlar güler yzlyd, yataklar daha iyiydi. Sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesine memnun olan işçiler, kendi ayaklarına kurşun siktılar. Sağlık hizmetleri zelleştirildiğinde, emeklilik koşulları zorlaştırıldı.

Köklü çözümler olmadan çözüm olmuyor. Eğer emeklilikte yaşa takılanlar, örneğin, sağlık hizmetlerinin yeniden devlet tarafından sağlanmasını savunmazlar ve bunu gerçekleştirmek için mücadele etmezlerse, olmayacak duaya amin demiş olurlar.